

Zpráva o činnosti Českého národního byzantologického komitétu v roce 2008

Český národní byzantologický komitét (dále ČNBK) pracoval v roce 2008 ve složení:

Předseda: Vladimír Vavřínek

Místopředseda: Pavel Milko

Tajemnice: Lubomíra Havlíková

Členové: Petr Balcárek, Václav Čermák, Růžena Dostálová, Hana Hlaváčková, Kyriaki Chábová, Julie Jančárková, Marina Luptáková

1. ČNBK se v roce 2008 sešel na svém rozšířeném zasedání 25. ledna 2008 (viz příložený zápis z jednání).
2. Pod vedením P. Milka (šéfredaktor) a L. Havlíkové byl v roce 2008 připraven a vydán ročník 66 (2008) mezinárodního časopisu Byzantinoslavica o rozsahu 392 stran, který obsahoval 4 příspěvky z 21. mezinárodního byzantologického kongresu (Londýn 2006), 11 článků, 1 edici, 1 kritickou studii a 10 recenzí. Příspěvky byly publikovány v angličtině, ruštině, francouzštině a němčině a autoři článků, edice a kritické studie pocházeli z 14 zemí (ČR, Rusko, Kypr, Irsko, Austrálie, Bulharsko, Ukrajina, Rumunsko, Island, Polsko, Anglie, USA, Turecko, Rakousko). Příspěvky byly publikovány ve světových jazycích a časopis byl nově doplněn o anglická resumé publikovaných článků. V roce 2008 byly také zahájeny přípravné práce na dalším svazku Byzantinoslavik 67 (2009). Viz <http://www.slu.cas.cz/byzantinoslavica.html>
3. Ve dnech 26.-27. 10. 2008 se V. Vavřínek, předseda ČNBK, zúčastnil zasedání komitétu Mezinárodní asociace byzantských studií v Athénách. Hlavním bodem jednání byla příprava 22. mezinárodního byzantologického kongresu, který se bude konat v srpnu 2011 v Sofii. Cesta byla vykonána s podporou Rady pro zahraniční styky AV ČR, která zaplatila letenku.
4. Členové ČNBK a další čeští byzantologové zasedají vedle redakční rady našeho mezinárodního časopisu Byzantinoslavica také v redakčních radách dalších časopisů, a to jak domácích (Parrésia, Praha: Milko-šéfredaktor, Luptáková; Synergia, Plzeň: Neupauer), tak i zahraničních byzantologických časopisů (Byzantinoslovaca, Bratislava: Havlíková, Neupauer), nebo časopisů, v nichž je zastoupena byzantologická tematika (Istorijski časopis, Bělehrad: Havlíková). Jsou také členy řady jiných společensko-vědeckých institucí a společností.
5. Členové ČNBK vyvíjejí pedagogickou činnost v oboru byzantologie, novořeckých studií a paleoslovenistiky: FF UK (K. Chábová), HTF UK (P. Milko, M. Luptáková), FF MU v Brně (P. Milko), CMTF UK v Olomouci (P. Balcárek), FF ZU v Plzni (E. Neupauer) a Gréckokatolická teologická fakulta PU v Prešově (program Erasmus, T. Mrňávek)). Byly také pořádány pravidelné přednášky ze Základů byzantské liturgie v rámci Institutu sv. Kosmy a Damiána při Apoštolském exarchátu řeckokatolické církve v České republice a Univerzity třetího věku při Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (T. Mrňávek).
6. ČNBK organizoval přednášky českých i zahraničních badatelů pro specialisty i širokou veřejnost přispívající k popularizaci oborů byzantologie a neogrecistiky, a to

jak na půdě Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i., tak i ve spolupráci s dalšími institucemi: 25. 1. 2008 přednášel V. Drbal (Praha) na téma *Byzantská Sýrie (pozdně antické a byzantské památky v dnešní Syrské arabské republice)*; 7. 11. 2008 proběhla přednáška H.-V. Beyera (Wien – Jekatěrinburg) *Žitije Feodosija Tyrnovského, sestavennoje patriarchom Kallistom, kak etnologičeskij i kul’turnyj istočnik o Bolgarii v XIV v.*; 9. 10. 2008 pronesl v Ústavu východního křesťanství HTF UK profesor athénské univerzity S. Papadopoulos přednášku na téma *Teologie a jazyk*. Přednášku o byzantských památkách v Sýrii přednesl V. Drbal také 27. 3. 2008 v Národním muzeu v Praze. 7. 5. 2008 přednášela M. Kulhánková (Brno) na téma *Hrající si stařec a nezvedený mnich. Autoři, hrdinové a styl byzantské žebravé poezie* na FF MU v Brně (bude vydáno v časopise České společnosti novořeckých studií).

7. Členové Komitétu a další byzantologové se v roce 2008 zúčastňovali nebo se podíleli na organizaci národních a mezinárodních akcí: K. Loudová měla referát na 29. výroční zasedání Lingvistického ústavu Aristotelovy univerzity, květen 2008, Thessaloniki; V. Drbal měl referát na mezinárodní konferenci *Christian Art on the Borderlands of Asia, Africa and Europe*, Zakroczym u Varšavy, květen 2008; L. Havlíková pronesla referát na mezinárodní konferenci *Význam kulturného dědictví sv. Cyrila a Metoda pro Evropu*, Nitra, červenec 2008; K. Loudová měla referát na mezinárodní konferenci *Early European Languages in the Eyes of Modern Linguistics*, Brno, září-říjen 2008; M. Kulhánková přednášela na mezinárodní konferenci *Imitatio – aemulatio – variatio*, Wien, říjen 2008; V. Vavřínek pronesl přednášku na mezinárodní konferenci *Byzantium, Italy and Central Europe*, Řím, říjen 2008; P. Milko referoval na mezinárodní konferenci *Pravoslavná jurisdikce v Československu a její současné kanonické centrum*, Praha, listopad 2008. R. Dostálová se zúčastnila Letní školy (Summer school) pořádané Institutem für Byzanzforschung der Österreichischen Akademie, Vídeň, červenec 2008 a V. Drbal studijního pobytu (EHES, Centre Stern), Paříž, listopad 2008.
8. Také publikační činnost členů Komitétu byla v roce 2008 bohatá. Byl vydán první sešit *Řecko-staroslověnského slovníku*, který je zařazen jako samostatný výzkumný projekt do programu Union académique internationale. Další dva sešity jsou v tisku a práce na dalších pokračuje s podporou grantu GA AV. Byla vydána publikace *Základní kurz novořeckého jazyka*, Praha 2008, od R. Dostálové a C. Sgourdeou a překlad knihy R. F. Tafta, *Stručné dějiny byzantské liturgie*, Praha 2008, od T. Mrňávka. Do chystané publikace *Dějiny evropské politické ideologie II*, kterou má pro Filozofický ústav AV ČR vydávat nakladatelství Oikumené, byly odevzdány dvě větší studie R. Dostálové a V. Vavřínka. V tisku je monografie o Nonnovi z Panopole od R. Dostálové a monografie P. Milka *Origenes byl náš učitel*. Členové ČNBK a další byzantologové publikovali v roce 2008 řadu odborných studií, článků a recenzí jak v domácích, tak zahraničních vědeckých časopisech, konferenčních a příležitostných sbornících.
9. Na FF MU v Brně byla obhájena disertační práce M. Kulhánkové *Byzantská žebravá poezie v kontextu soudobého literárního dění* (opONENTI: J. Nechutová, V. Vavřínek, autoreferát online na www.phil.muni.cz/wsvj) a na FF UK v Praze práce J. Jančárkové (opONENTI: R. Dostálová, V. Vavřínek). M. Hořínková odevzdala disertaci k obhajobě na FF UK. Byzantologické problematiky se dotýká rovněž habilitační spis Jana Stejskala předložený na FF Univerzity Palackého v Olomouci k habilitačnímu řízení (opONENT V. Vavřínek).

10. Ve Slovanském ústavu se uskutečnilo přijetí několika zahraničních byzantologů: I. Aarnson (Dánsko), M. Featherstone (Paris – Nicosia), A. Madgearu (Bukurešť), S. Gagen (Jekatěrinburg), H.-V. Beyer (Wien – Jekatěrinburg).
11. V. Vavřínek připravil ve spolupráci s PhDr. J. Jarošovou k státnímu svátku ČR popularizační pořad *Byzantská vzdělanost a cyrilometodějská misie* (vysílal Český rozhlas 2 – Praha 5. 7. 2008. L. Havlíková spolupracovala s Odborem mediální komunikace AV ČR (popularizace byzantologických akcí na webovských stránkách OMK i SLÚ, spolupráce při organizování akcí uvedených výše).
12. Členové ČNBK pracovali v grantových agenturách jako členové oborových rad (GA AV ČR: L. Havlíková, V. Vavřínek, GA ČR: P. Milko) a vypracovali rovněž posudky pro GA AV ČR, GA ČR a zahraniční grantové agentury (pro VEGA a KEGA, Bratislava, Slovensko: L. Havlíková, P. Milko).
13. V roce 2008 pokračovala rovněž plodná spolupráce s Českou společností novořeckých studií se sídlem v Brně.

PhDr. Lubomíra Havlíková, CSc.
tajemnice ČNBK

PhDr. Vladimír Vavřínek, CSc.
předseda ČNBK

V Praze 9. ledna 2009